

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2026/79
KARAR NO : 2026/124
KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: Davacının Emekli Sandı ından emekli aylı ı almakta iken vefat eden babasından dolayı 5434 sayılı Kanun kapsamında ba lanan yetim aylı ının bo andı ı e iyle fiilen birlikte ya adı ının tespit edilmesi nedeniyle kesilerek borç çıkarılması i leminin iptali, borç bulunmadı ının tespiti ile yetim aylı ının kesilme tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte davalı Kurumdan tahsili istemiyle açılan davanın DAR YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : A. E. S.
Vekilleri : Av. B. Y. , Av. Y. D.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Ba kanlı ı
Vekili : Av. A. S.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekilleri, müvekkilinin e inden 28/04/2008 tarihinde bo andı ını, babasının 10/10/2019 tarihinde vefat etti ini, babasından ba lanan yetim aylı ının bo andı ı e i ile fiilen birlikte ya adı ının tespit edilmesi nedeniyle kesilerek kendisine Manisa Sosyal Güvenlik 1Müdürlü ünün 26/05/2023 tarih ve ...719-73561854 sayılı Borç Bildirim Belgesi ile 30.237,57 TL borç aslı ve 1.091,85 TL faizi olmak üzere toplam 31.329,42 TL borç çıkarıldı ını, yaptı ı itiraza cevap verilmedi ini belirterek, söz konusu Borç Bildirim Belgesinin iptali, müvekkilinin bu içerikte borcu bulunmadı ının tespiti ile yetim aylı ının kesilme tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte davalı kurumdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. **Manisa 3. Mahkemesi 26/12/2023 tarih ve E.2023/249, K.2023/487 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli oldu u gerekçesiyle 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca dava artı yoklu u nedeniyle usulden reddine karar vermi , bu karar kesinle mi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

"...Dosyanın incelenmesinde; Emekli Sandı ı i tirakçisi iken vefat eden babasından dolayı yetim aylı ı alan davacının, muvazaalı olarak bo andı ının tespit edildi inden bahisle 5510 sayılı Kanun'un 56. maddesinin son fıkrası uyarınca yetim aylı ının kesilmesine ili kin i lemin iptali ve yeniden ba lanması istemiyle davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Bu durumda, 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4. maddesi kapsamında bulunan davacı hakkında 5434 sayılı Kanun'un uygulanmasına devam edilece i ve anılan Kanun'un 75.

maddesi uyarınca bo anan kız çocuklarına bu tarihi takip eden ay baından itibaren aylık ba lanaca ı açık olup, bu aylı in bo anılan e le fiilen birlikte ya amaya devam edildi inin tespiti durumunda kesilece ine yönelik bir düzenlemenin 5434 sayılı Kanun'da yer almadı ı gözetildi inde, davacıya uygulanma kabiliyeti bulunmayan 5510 sayılı Kanun'un 56. maddesinin son fıkrasına dayanılarak tesis edilen dava konusu i lemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır." (Danı tay 11. Dairesi, 09.05.2018 t., 2014/4748 E., 2018/2349 K.; 18.04.2018 t. 2016/4762 E., 2018/211 K.; 27.02.2018 t., 2016/10082 E., 2018/1111 K.;21.02.2018 t., 2016/2937 E., 2018/992 K.;10.01.2018 t., 2016/986 E., 2018/50 K.; 28.12.2017 t., 2016/5280 E., 2018/6691 K.; 20.12.2017 t.; 2017/1333 E., 2017/6549 K.;20.12.2017 t., 2017/1484 E., 2017/6540 K.; 20.12.2017 t., 2017/1586 E., 2017/6536 K.; 24.10.2017 t., 2017/1740 E., 2017/5660 K.; 19.10.2017 t., 2016/3546 E., 2017/5609 K.;18.10.2017 t., 2013/3544 E., 2017/5592 K.; 04.10.2017 t., 2015/2760 E., 2017/5407 K.;26.04.2017 t., 2015/4662 E., 2017/3775 K.; Danı tay 12. Dairesi, 14.11.2018 t., 2018/8896 E., 2018/5214 K.) Belirtilen kararlarda ayrıntıları açıklanıp benimsendi i üzere; eldeki gibi 5434 sayılı Kanun kapsamında Emekli Sandı ı i tirakçisi veya emeklisi iken vefat edenlerin hak sahiplerine ba lanan dul/yetim aylıklarının 5510 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesi kapsamında kesilmesi i lemiyle ilgili hak sahiplerinin açtıkları davaların idari yargı yolunda çözümlenmesi gerekti inin kabul edildi i anla ılmaktadır.(zmir Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesinin 04/11/2022 tarih 2020/1999 Esas 2022/2243 Karar sayılı ilanı)

5434 sayılı Kanun kapsamında davacıya ba lanan davaya konu yetim aylı ının kesilmesi, 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi oldu undan, uyu mazlı ın çözümünde 506, 1479 ve 5510 sayılı Kanun'ların uygulama yeri bulunmamakta olup, bu durumda anılan Kanun hükümlerine göre sınırlı yetki ile donatılmı i mahkemesi görevli de ildir. 5434 sayılı Kanun kapsamında davacıya ba lanan davaya konu aylı ın kesilmesi, Uyu mazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün yukarıda belirtilen kararlarda yazılı oldu u ekilde idari i lem niteli inde bulunup, idare mahkemelerinin görevli oldu u belirgin oldu undan, HMK'nın 114/1-b ve 115/2. maddeleri uyarınca (noksanlı ının giderilmesi mümkün olmayan dava artlarından olan) yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın dava artı yoklu u nedeniyle usulden reddine karar vermek gerekmi ..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

4. Manisa 1. dare Mahkemesi 19/06/2025 tarih ve E.2024/215, K.2025/575 sayılı kararı ile, dava konusu i lemin iptaline karar vermi , istinaf yoluna ba vurulması üzerine zmir Bölge dare Mahkemesi 6. dari Dava Dairesi 14/10/2025 tarih ve E.2025/2425, K.2025/2190 sayılı kararı ile istinaf ba vurusunun kabulüne, Manisa 1. dare Mahkemesince verilen 19/06/2025 tarih ve E.2024/215, K.2025/575 sayılı kararın kaldırılmasına, 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesi uyarınca yeniden karar verilmek üzere dosyanın Mahkemesine gönderilmesine karar vermi tir.

5. Manisa 1. dare Mahkemesi 15/01/2026 tarih ve E.2025/1034 sayılı kararı ile, dava konusu uyu mazlıkta adli yargının görevli oldu u gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyu mazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

"... Dava konusu olayda, davacının 28/04/2008 tarihinde e inden bo andı ı, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandı ı Yasasına tabi olarak emekli olan babasının 10/10/2019 tarihinde vefat etmesi akabinde babasının ölümünden sonra yetim/ölüm aylı na ba vurdu u ve

yetim/ölüm aylı ı almakta iken, babasının aylı ını almak için e inden muvazaalı olarak bo andı ı iddiasıyla yetim/ölüm aylı ının kesildi i ve Sosyal Güvenlik Kurumu Manisa 1 Müdürlü üünün 26/05/2023 tarih ve E.84588789-719-73561854 sayılı i lemi ile kendisinden 30.237,57- TL asıl borç ve 1.091,85-TL faiz olmak üzere toplam 31.329,42-TL'nin talep edilmesi üzerine söz konusu borç bildirim yazısına itiraz etti i ancak itirazına bir cevap verilmedi i, davacının babasından dolayı ba lanan aylı ın kesilmesine ve çıkarılan borca kar ı davalı idareye yapmı oldu u itirazın reddi ile çıkarılan borç miktarının iptali ve ödenmeyen aylıklarının yasal faiziyle ödenmesine karar verilmesi isteminden kaynaklı uyu mazlı ın çözümünüün 5510 sayılı Kanununun 101.maddesi uyarınca Mahkemesine ait oldu u, dava konusu uyu mazlı ın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır. ..."

6. Manisa 1. dare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası, ekinde adli yargı dava dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmi tir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

7. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sa lık Sigortası Kanunu'nun "Gelir ve aylık ba lanmayacak haller" ba lıklı 56. maddesi öyledir:

"(De i ik birinci fıkra: 17/4/2008-5754/36 md.) Ölen sigortalının hak sahiplerinden;

a) Kendisinden aylık ba lanacak sigortalıyı veya gelir ya da aylık ba lanmı olan sigortalıyı kasten öldürdü ü veya öldürmeye te bbüs etti i veya bu Kanun gere ince sürekli i göremez hale veya malül duruma getirdi i,

b) Kendisinden aylık ba lanacak sigortalıya veya gelir ya da aylık ba lanmamı olan sigortalıya veya hak sahibine kar ı a ır bir suç i ledi i veya bunlara kar ı aile hukukundan do an yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemesi nedeniyle ölüme ba lı bir tasarrufla mirasçılıktan çıkarıldıkları,

hususunda kesinle mi yargı kararı bulunan ki ilere gelir veya aylık ödenmez. Ödenmi bulunan gelir ve aylıklar, 96 ncı madde hükümlerine göre geri alınır.

E inden bo andı ı halde, bo andı ı e iyle füilen birlikte ya adı ı belirlenen e ve çocukların, ba lanmı olan gelir ve aylıkları kesilir. Bu ki ilere ödenmi olan tutarlar, 96 ncı madde hükümlerine göre geri alınır."

8. 5510 sayılı Kanun'un "Yersiz ödemelerin geri alınması" ba lıklı 96. maddesi öyledir:

"Kurumca i verenlere, sigortalılara, iste e ba lı sigortalılara gelir veya aylık almakta olanlara ve bunların hak sahiplerine, genel sa lık sigortalılarına ve bunların bakmakla yükümlü oldu u ki ilere, fazla veya yersiz olarak yapıldı ı tespit edilen bu Kanun kapsamındaki her türlü ödemeler;

a) Kastlı veya kusurlu davranı larından do mu sa, hatalı i lemin tespit tarihinden geriye do ru en fazla on yıllık sürede yapılan ödemeler, bu ödemelerin yapıldı ı tarihlerden,

b) Kurumun hatalı i lemlerinden kaynaklanmı sa, hatalı i lemin tespit tarihinden geriye do ru en fazla be yıllık sürede yapılan ödemeler toplamı, ilgiliye tebli edildi i tarihten itibaren yirmidört ay içinde yapılacak ödemelerde faizsiz, yirmidört aylık sürenin doldu u tarihten sonra yapılacak ödemelerde ise bu süre sonundan,

itibaren hesaplanacak olan kanunî faizi ile birlikte, ilgililerin Kurumdan alacağı varsa bu alacaklarından mahsup edilir, alacakları yoksa genel hükümlere göre geri alınır.

Alacakların yersiz ödemelere mahsubu, en eski borçtan başlanarak borç aslına yapılır, kanunî faiz kalan borca uygulanır. Bu hüküm ilgili hak sahiplerinin muvafakat etmeleri kaydıyla, aynı dosyadan diğer bir hak sahibine yapılan yersiz ödemelere mahsubunda da uygulanır.

Yersiz ödemenin gelir ve aylıklardan kesilmesinde, kesintinin başlanacağı ödeme dönemi başlatıcı itibarıyla kanunî faizi ile birlikte hesaplanan borç tutarı, gelir ve aylıktan % 25 oranında kesilmek suretiyle uygulanır.

Yersiz ödemelerin tespiti ile geri alınmasına ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

9. 5510 sayılı Kanun'un "Uyu mazlıkların çözüm yeri" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyu mazlıklar mahkemelerinde görülür."

10. 5510 sayılı Kanun'un "Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ilişkin bazı geçici hükümleri" başlıklı geçici 1. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"(Değişiklik: 17/4/2008-5754/68 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve bu Kanunla mülga 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında kabul edilir.

17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı kanunlara göre başlanan veya hak kazanan; aylık, gelir ve diğer ödenekler ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ödenmekte olan ek ödemenin verilmesine devam edilir. Bu gelir ve aylıkların durum değişikliği nedeniyle artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden başlanması, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümleri uygulanır."

B. Yargı Kararı

11. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada verilen Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararında, özetle; 5510 sayılı Kanun'a 5754 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve eylem niteliğindeki uyu mazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği belirtilmiş, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyu mazlıkların çözümünde mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

12. Uyu mazlık Mahkemesinin Kenan YA AR'ın Ba kanlı ında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram EN, Döndü Deniz B L R, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALI KAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Mahkemece idari yargı dava dosyasının ekinde adli yargı dava dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından, görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

13. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

14. Dava, vefat eden babasından yetim aylı ı ba lanan davacının, bo andı ı e iyle fiilen birlikte ya adı ının tespit edilmesi nedeniyle yetim aylı ının kesilerek Manisa Sosyal Güvenlik 1Müdürlü ünce 26/05/2023 tarih ve ...719-73561854 sayılı Borç Bildirim Belgesi düzenlenmesi üzerine, bu belgenin iptali, borçlu bulunmadı ını tespiti ile yetim aylı ının kesilme tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte davalı kurumdan tahsili istemiyle açılmış tır.

15. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanun'u, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Di er Ba ımsız Çalı anlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanun'u, 2925 sayılı Tarım çileri Sosyal Sigortalar Kanun'u, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalı anlar Sosyal Sigortalar Kanun'u ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandı ı Kanun'u kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dı ında, sosyal güvenlik ve sa lık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme ba lı tutulmu ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlü ünden sonra göreve ba layanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmi tir. Bu sistemle, devlet memurları ve di er kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalı anlar, tarım i lerinde ücretle çalı anlar, kendi hesabına çalı anlar ve tarımda kendi hesabına çalı anları kapsayan be farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmı tır.

16. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte de erlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlü e girmesinden önce memur ve di er kamu görevlisi olarak çalı maktaki olanlar, daha önce oldu u üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edilece i ancak bu Kanun'un yürürlü e girmesinden sonra memur ve di er kamu görevlisi olarak çalı maya ba layanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılaca ı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un de il 5510 sayılı Kanun'un öngördü ü kural ve esasların uygulanaca ı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümlenece i açıktır.

17. Dosyanın incelenmesinden, davacının e i ile 28/04/2008 tarihinde bo andıkları, 5434 sayılı Kanun'a göre 14/09/1995 tarihinde emekli olan babasının 01/12/2019 tarihinde vefat etmesi üzerine davacıya yetim aylı ı ba landı ı, davacının bo andı ı e iyle fiilen birlikte ya adı mın tespit edilmesi nedeniyle yetim aylı mın kesilerek Manisa Sosyal Güvenlik 1 Müdürlü ünce 26/05/2023 tarih ve ...719-73561854 sayılı Borç Bildirim Belgesi ile 30.237,57 TL borç aslı ve 1.091,85 TL faizi olmak üzere toplam 31.329,42 TL borç çıkarıldı ı, davacı tarafından Borç Bildirim Belgesinin iptali, söz konusu borcunun bulunmadı mın tespiti ile yetim aylı mın kesilme tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte davalı kurumdan tahsili istemiyle adli ve idari yargı yerlerinde dava açtı ı anla ılmı tır.

18. Bu durumda, 5510 sayılı Kanun'un yürürlü e girmesinden önce i tirakçi sıfatıyla çalı maktaki olan memurlar ve di er kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylı ı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve di er kamu görevlilerinden ileride emeklili e hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen i lem ve yapaca ı muamelelerin "idari i lem" ve "idari eylem" niteli ini korumaya devam edece i, dolayısıyla, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde belirtilen idari i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan, 5754 sayılı Kanun'un yürürlü e girdi i tarihten önce davacının vefat eden babasının, 5434 sayılı Kanun kapsamında kamu görevlisi olarak emekli oldu u ve emekli sandı ından aylık almakta iken vefat etmi oldu u anla ıldı ından, davacı tarafından açılan bu davanın da idari yargı yerinde görülmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Manisa 1. dare Mahkemesinin 15/01/2026 tarih ve E.2025/1034 sayılı ba vurusunun reddi gerekmi tır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Manisa 1. dare Mahkemesinin 15/01/2026 tarih ve E.2025/1034 sayılı BA VURUSUNUN REDD NE,

09/03/2026 tarihinde OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan Vekili
Kenan
YA AR

Üye
Eyüp
SARICALAR

Üye
Bayram
EN

Üye
Döndü Deniz
B L R

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Bilal
ÇALI KAN

